

LIETUVOS DIASPOROS POLITIKOS STRATEGINIŲ GAIRIŲ „GLOBALI LIETUVA“ 2022–2030 M. VEIKSMŲ PLANO ĮGYVENDINIMO 2024 M. ATASKAITA

Įgyvendinant Aštuonioliktosios Vyriausybės programą ir Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planą (veiksma Nr. 12.4.9) ir vadovaujantis Lietuvos diasporos politikos strateginių gairių „Globali Lietuva“ 2022–2030 m. veiksmų plano rengimo, įgyvendinimo stebėsenos ir atskaitomybės tvarkos aprašu (užsienio reikalų ministro 2022 m. rugpjūčio 11 d. įsakymas Nr. V-261), 2024 m. sausio 31 d. buvo patvirtintas Lietuvos diasporos politikos strateginių gairių įgyvendinimo veiksmų planas 2024–2026 m. (toliau – Veiksmų planas), kurio tikslas – užtikrinti koordinuotą ir veiksmingą Lietuvos diasporos politikos įgyvendinimą. 2024 m. į Veiksmų plano įgyvendinimą įsitraukė 33 valstybės institucijos ir 41 savivaldybė, kurios įgyvendino 202 veiksmus (2023 m. 32 valstybės ir 18 savivaldos institucijų įgyvendino 176 veiksmus).

UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJOS (URM) VEIKLA

Diasporos politikos įgyvendinimui URM 2024 m. skyrė 474 tūkst. Eur. (lėšų suma, lyginant su 2023 m. sumažėjo dėl lėšų, skirtų asmenų, turinčių teisę būti perkeltiems iš humanitarinės krizės ištiktų valstybių į Lietuvą, perkėlimui poreikio sumažėjimo ir dėl dalies lėšų, skirtų konsultacijų centro „Grįžtu LT“ veiklos užtikrinimui, perkėlimo į darbo užmokesčio fondą).

Įgyvendindama diasporos politiką, URM 2024 m. veiklą ryšių su diaspora srityje bendrai vykdė daugiau nei 50 šalių. Atsižvelgiant į tai, kad diplomatinėms atstovybėms, esančioms arčiausiai diasporos, tenka itin svarbus vaidmuo stiprinant valstybės ir diasporos bendrystę ir bendradarbiavimą, LR ambasadoje Jungtinėje Karalystėje ir LR generaliniame konsulate Čikagoje, JAV, dirba diplomatai, atsakingi už ryšių su diaspora stiprinimą. Kiekvienoje kitoje diplomatinėje atstovybėje ryšių su diaspora stiprinimo funkcija priskirta vienam iš darbuotojų.

Diasporos politikos įgyvendinimo koordinavimas

Vykdydama diasporos politikos įgyvendinimo koordinatoriaus funkcijas, URM 2024 m. organizavo Ministrės Pirmininkės vadovaujamos Lietuvos diasporos politikos koordinavimo komisijos (toliau – Komisija) posėdį ir 3 Tarpinstitucinės Lietuvos diasporos politikos įgyvendinimo darbo grupės (toliau – Darbo grupė) posėdžius, kurių metu pristatyta ir aptarta XVIII Vyriausybės veikla diasporos politikos srityje, Veiksmų plano 2023 m. ataskaita, pasirengimas 2024 m. gegužės 12 d. referendumui dėl Konstitucijos 12 str. pakeitimo, PLB ir Lietuvos diasporos pasirengimas ir įsitraukimas į pilietinį pasipriešinimą ir visuotinę gynybą, Veiksmų plano 2025–2027 m. projektas ir prioritetinės sritys, grįžimo į Lietuvą skatinimo klausimai ir kitos Lietuvos diasporos politikos įgyvendinimo aktualijos. URM aktyviai bendradarbiavo su visomis diasporos politikos įgyvendinime dalyvaujančiomis valstybės institucijomis, konsultuodama įvairiais diasporos politikos klausimais. 2024 m. į diasporos politikos įgyvendinimą įsitraukė 1 nauja valstybės institucija (iš viso dalyvavo 33 valstybės institucijos; pasiekta, kad 2025 m. dalyvautų 36 valstybės institucijos).

2024 m. URM tęsė aktyvų bendradarbiavimą su savivaldybėmis, siekdama jų aktyvesnio dalyvavimo įgyvendinant diasporos politiką, teikė individualias konsultacijas dėl galimų priemonių, stiprinančių ryšius su užsienyje gyvenančiais kraštiečiais. 2024 m. į diasporos politikos įgyvendinimą įsitraukė 23 naujos savivaldybės (iš viso dalyvavo 41 savivaldybė; pasiekta, kad 2025 m. dalyvautų visos 60 savivaldybių). URM dalyvavo kovo 5–6 d. Lietuvos savivaldybių asociacijos (toliau – LSA) organizuotame seminare ir su savivaldybių atstovais aptarė ryšių su diaspora stiprinimo ir grįžimo į savivaldybes skatinimo klausimus, pristatė konsultacijų centrą „Grįžtu LT“. Lapkričio 12 d. URM kartu su LSA organizavo valstybės ir savivaldos institucijų bei diasporos organizacijų susitikimą „Savivaldybių įsitraukimas įgyvendinant Lietuvos diasporos politiką“, kurio metu diskutuota, kaip paskatinti pasaulio lietuvių grįžimą ir padėti grįžtantiems tautiečiams integruotis į vietos bendruomenes, spręsti kylančius iššūkius, kurti verslus. Daug dėmesio skirta grįžusių vaikų ir jaunimo integracijos, diasporos jaunimo ryšio su Lietuva ir jos regionais stiprinimo temoms, taip pat surengti komunikacijos su diaspora mokymai. Balandžio 25–26 d. URM vykusiame metiniame susitikime su Lietuvos regioninės žiniasklaidos atstovais aptartos Lietuvos užsienio ir diasporos politikos aktualijos, pristatyti diasporos

politikos prioritetai, žiniasklaidos atstovai buvo pakviesti bendradarbiauti, skleidžiant informaciją apie diasporos veiklą Lietuvai ir grįžimo į Lietuvą galimybes.

Siekdama palengvinti galimybes naudotis mokslinių darbų ir tyrimų apie diasporą išvadomis ir rekomendacijomis, URM atnaujino diasporos srities mokslinių darbų, tyrimų, straipsnių ir publikacijų sąrašą, parengtą bendradarbiaujant su 13 Lietuvos diasporos politiką įgyvendinančių institucijų ir mokslo organizacijų (interneto svetainėje www.globalilietuva.lt paskelbtoje duomenų bazėje yra 587 darbai).

URM bendradarbiavo su Lietuvos aukštosiomis mokyklomis dėl galimybės atlikti mokslinį tyrimą diasporos dydžiui, geografijai ir struktūrai nustatyti. LMT patvirtino URM pateiktą paraišką reikminių tyrimų projektų konkursui ir paskelbė projektų konkursą.

2024 m. didelis dėmesys buvo skirtas tarptautiniam bendradarbiavimui – URM diasporos politikos koordinavimo ir įgyvendinimo patirtimi dalijosi 5 dvišalių konsultacijų metu (Airija, Čekija, Graikija, Latvija ir Ukraina).

2024 m. kovo mėn. URM organizavo nuotolinius mokymus diplomatinėse atstovybėse ir konsulinėse įstaigose dirbantiems diplomatams, atsakingiems už ryšių su diaspora stiprinimą.

Siekiant įgyvendinti duomenimis grįstą diasporos politiką, 2024 m. URM užsakymu atlikta Lietuvos diasporos nuomonės apklausa, kurioje dalyvavo 2 243 diasporos atstovai, gyvenantys 76 šalyse, daugiausia - JAV, Jungtinėje Karalystėje, Norvegijoje, Airijoje, Vokietijoje. Siekiant įtraukti lietuviškai nekalbančią diasporos dalį, apklausa buvo atlikta ne tik lietuvių, bet ir anglų bei ispanų kalbomis. 95 % Lietuvos diasporos atstovų nurodė, kad jiems yra svarbi tautinė tapatybė. 8 iš 10 Lietuvos diasporos atstovų teigė, kad ir gyvenant užsienyje yra sąlygų puoselėti lietuviybę. Apklausos duomenimis, didesnė lietuvių dalis nei 2023 m. planuoja grįžti į Lietuvą per artimiausius dvejus metus – 8 % (2023 m. – 4 %), planuojančių ar neatmetančių galimybės grįžti ateityje respondentų dalis nepasikeitė – 79 %. Remiantis Lietuvos diasporos apklausos rezultatų duomenimis, nustatoma Nacionalinio pažangos plano rodiklio „Užsienio lietuvių, įsitraukusių į Lietuvos gyvenimą ir gerovės joje kūrimą dalis“ reikšmė: 2024 m. – 64,1 %.

Tautinės tapatybės puoselėjimas ir diasporos organizacijų stiprinimas

Siekdama prisidėti prie diasporos (įskaitant jaunimo) telkimo ir organizacijų stiprinimo, tautinės tapatybės puoselėjimo, organizacijų lyderių gebėjimų stiprinimo URM finansavo 31 Lietuvos diasporos organizacijų (toliau – LDO) projektą, skyrė tikslines lėšas 57 diplomatinių atstovybių ir konsulinių įstaigų (toliau – DA) projektams, skirtiems diasporos ryšiams su Lietuva stiprinti.

2024 m. per paremtus LDO projektus parama skirta diasporos bendruomenių stiprinimui, lyderystės ugdymui, organizacijų tinklaveikai ir bendradarbiavimo skatinimui. LDO, įgyvendindamos URM remtus projektus, rengė bendruomenių lyderių ir diasporos profesionalų suvažiavimus, mokymus ir kvalifikacijos kėlimo kursus, kuriuose gilinosi į organizacijų veiklos stiprinimo, narių pritraukimo ir tarpusavio bendradarbiavimo klausimus, taip pat organizavo tautinės tapatybės puoselėjimą skatinančias veiklas – įvairių valstybinių ir kalendorinių švenčių minėjimus, meno kolektyvų pasirodymus, susitikimus su kūrėjais, lietuviškas tradicijas pristatančius festivalius ir renginius.

DA įgyvendintais projektais, skirtais diasporos organizacijoms stiprinti ir jų lyderių kvalifikacijai kelti, prisidėta prie bendruomenių narių ir lyderių kvalifikacijos kėlimo (vyko mokymai, seminarai, stažuotės Lietuvoje), sąskrydžių organizavimo, paremtos bendruomenių jubiliejinės šventės ir renginiai, organizuoti šaulių veiklos pristatymai bendruomenėms. Tautinės tapatybės puoselėjimui skirtais projektais prisidėta prie valstybinių švenčių, atmintinų dienų minėjimo, pasirengimo Dainų šventei, festivalio LABAS organizavimo, Generalinio konsulato Čikagoje šimtmečio paminėjimo su bendruomene ir kt. DA projektais, skirtais jaunimui telkti, prisidėta prie jaunimo pilietiškumo stiprinimo, skatinant jungtis prie istorinės atminties išsaugojimo iniciatyvų. Susitikimais su lietuvių jaunimo rašytojais ir kitomis jaunimą telkiančiomis veiklomis prisidėta prie jaunimo kalbinio identiteto stiprinimo. Teikta parama lituanistinių mokyklų projektams, kuriais siekiama pritraukti daugiau diasporos vaikų dalyvauti šių mokyklų veikloje. Užsienyje studijuojantis ar gyvenantis diasporos jaunimas skatintas saugoti savo kalbinį identitetą, stiprinti pilietiškumą dalyvaujant įvairiuose jaunimą telkiančiuose renginiuose, organizuojant jaunimo stovyklas (Lietuvoje organizuota skautų vasaros mokykla Lvivo M. K. Čiurlionio lituanistinės mokyklos vaikams).

Lituanistinio švietimo užsienyje viešinimas

Siekdama didinti lituanistinių mokyklų žinomumą, pritraukti į lituanistines mokyklas daugiau mokinių, 2024 m. URM ir toliau didelį dėmesį skyrė lituanistinio švietimo užsienyje viešinimui ir populiarinimui: 1) prisidėta organizuojant ir dalyvauta kovo 15 d. vykusiam ketvirtajame Lituanistinio ugdymo forume „Neatpažintos lituanistinių mokyklų stiprybės“, kuris buvo skirtas atkreipti Lietuvos visuomenės ir užsienio šalyse gyvenančių tautiečių dėmesį į lituanistinio švietimo užsienio šalyse svarbą, išryškinti lituanistinių mokyklų stiprybes; 2) organizuota lituanistinio švietimo užsienyje viešinimo kampanija, kurios pradžia pažymėjo rugpjūčio 9 d. URM organizuotas šventinis renginys-diskusija „Lyderystė lituanistiniame švietime“, skirta Lituanistinės mokyklos dienos minėjimui. Įvertinant lituanistinių mokyklų svarbą skleidžiant lietuviybę, ugdant patriotiškumą, telkiant bendruomenes, įsteigtas apdovanojimas, kuris buvo skirtas 6 seniausiai veikiančioms lituanistinėms mokykloms; 3) organizuota lituanistinio švietimo užsienyje viešinimo kampanija „Arčiau savų“, orientuota į prioritetinių šalių auditorijas, kuri per socialinius tinklus pasiekė apie 1,7 mln. socialinių tinklų vartotojų visame pasaulyje; 4) įvertinus lituanistinio švietimo užsienyje puoselėtojų indėlį ir įsitraukimą, 8 lituanistinio švietimo mokytojai ir mokyklų vadovai apdovanoti URM garbės ženklu „Už pasaulio lietuvių nuopelnus Lietuvai“; 5) pradėta nauja iniciatyva – susitikimai su Trečiojo amžiaus universitetų studentais: organizuotas susitikimas su M. Čoboto trečiojo amžiaus universiteto studentais, kurio metu senjorams pristatytos lituanistinio švietimo galimybės ir daugiakalbystės nauda; 6) bendradarbiaujant su DA, pradėta iniciatyva, skirta stiprinti lituanistinių mokyklų užsienyje ir mokyklų Lietuvoje partnerystę, sukurtas lituanistinio švietimo viešinimo kampanijos atvirlaiškis „Arčiau savų. Lituanistinė mokykla – kelias pas draugus“; 7) tęsiama ženklelio „Lietuvių kalbos ambasadorius“ iniciatyva.

URM iniciatyva, bendradarbiaujant su Lietuvos nacionaline M. Mažvydo biblioteka ir Kultūros ministerija, 2024 m. tęstas „Knygų starto“ projekto įgyvendinimas, įteikiant ankstyvojo skaitymo lauknešėlius užsienyje gimusiems Lietuvos piliečiams per DA. Iniciatyvos tikslas – stiprinti užsienyje gyvenančių lietuvių ryšį su Tėvyne, ugdyti tautinę tapatybę ir pilietiškumą, skatinti ankstyvąjį lituanistinį ugdymą ir grįžimą į Lietuvą. Į šią iniciatyvą 2024 m. įsitraukė 52 diplomatinės atstovybės, kurioms dalinimui perduota 2 560 ankstyvojo skaitymo lauknešėlių.

Diasporos įsitraukimo į Lietuvos gyvenimą ir gerovės joje kūrimo skatinimas

Siekdama užsienyje gyvenančių Lietuvos Respublikos piliečių aktyvumo dalyvaujant 2024 m. rinkimuose ir referendume, didesnio diasporos įsitraukimo į Lietuvos nacionalinio saugumo užtikrinimą ir pasirengimą pilietiniam pasipriešinimui, URM rėmė ir organizavo diasporą telkiančias iniciatyvas. Šioje srityje URM skyrė finansavimą 12 LDO ir 35 DA projektams. Įgyvendinant URM remtus projektus, vykdytos šios veiklos: renginiai, forumai, viešinimo kampanijos ir kitos veiklos, skirtos paskatinti LR piliečius aktyviai dalyvauti vykusiuose rinkimuose ir referendume, diskusijos pilietinio pasipriešinimo ir aktyvumo temomis, mokymai, taip pat veiklos su Lietuvos šaulių sąjunga, iniciatyvos, skatinančios bendradarbiavimą su ukrainiečių bendruomenėmis. LR ambasada Graikijoje kartu su Kipro lietuvių bendruomene organizavo Pilietinio pasipriešinimo forumą.

DA kartu su VRK organizavo LR piliečių balsavimą užsienyje 2024 m. vykusiuose 3 rinkimuose (Prezidento, Europos Parlamento ir Seimo) bei referendume dėl Konstitucijos 12 str. pakeitimo. URM kartu su DA įgyvendino informacinę komunikacinę kampaniją, skatinančią užsienyje gyvenančius piliečius registruotis ir balsuoti rinkimuose ir referendume. Išplatinta virš 240 pranešimų, pasiekusių apie 768 tūkst. vartotojų visame pasaulyje. Balsuoti užsienyje užsiregistravo 65 665 rinkėjai (2019 m. – 60 640), kurie sudaro 16,54 % visų užsienyje gyvenančių rinkimų teisę turinčių LR piliečių.

Stiprinant diasporos įsitraukimą į gerovės Lietuvoje kūrimą, DA kartu su LDO įgyvendino investicijoms pritraukti ir eksportui skatinti skirtą veiklą (11 bendrų iniciatyvų), 26 Lietuvos ekonominio potencialo pristatymo renginiuose aptarė ekonominės veiklos planus ir užduotis, organizavo 9 Lietuvos atvykstamajam turizmui skatinti skirtus renginius, rengė ir pristatė Lietuvos turizmo standus tarptautiniuose renginiuose. Svarbų vaidmenį aktyvesnio diasporos įtraukimo į užsienio investicijų paiešką, užsienio turistų pritraukimą ir eksporto iš Lietuvos didinimo srityje atlieka Ekonominės diplomatijos taryba (EDT), kurios darbe, URM iniciatyva, dalyvauja ir diasporos profesionalų tinklą sukūrusi VšĮ „Global Lithuanian Leaders“ (GLL). 2024 m. GLL atstovas dalyvavo 2 EDT darbo grupės posėdžiuose. 2024 m. toliau plėtėsi diasporos profesionalų klubų tinklas – įsikūrė 5 nauji profesionalų klubai, 1 profesionalų klubas atnaujino veiklą.

2024 m. URM atstovai skaitė pranešimus ir dalyvavo diskusijose 22 LDO ir tarptautiniuose renginiuose diasporos temomis Lietuvoje ir užsienyje.

URM sudarė sąlygas užsienio aukštosiose mokyklose studijuojantiems lietuviams atlikti praktiką URM ir DA: iš viso praktiką atliko 23 užsienio lietuviai, iš jų 4 – URM, 19 – DA. Liepos 22–26 d. organizuota Lietuvos ambasadoriaus JAV fondo ateities lyderiams stažuotė, kurios tikslas – ugdyti Lietuvos diasporos lyderius ir stiprinti jų ryšį su Lietuva. Stipendijos laureatas JAV lietuvis susitiko su įvairių Lietuvos valstybės institucijų ir įstaigų atstovais, buvo supažindintas su Lietuvos aktualijomis.

Siekiant įvertinti diasporos indėlį puoselėjant lietuvių ir įsitraukimą į Lietuvos gyvenimą ir gerovės joje kūrimą, 2024 m. URM garbės ženklo „Už pasaulio lietuvių nuopelnus Lietuvai“ apdovanojimais buvo pagerbti 22 Lietuvos diasporos atstovai. Įvertinant lietuviškos tradicijos puoselėtojus užsienyje, „Aukso paukštės“ apdovanojimas skirtas Toronto jaunimo lietuvių ansamblui „Gintaras“. Taip pat URM parėmė nevyriausybinės organizacijos (VšĮ „Global Lithuanian Leaders“) projektą „Globalios Lietuvos apdovanojimai 2024“. Apdovanojimų metu įvertinti ir pagarsinti užsienio lietuvių nuopelnai Lietuvos ekonomikai, mokslui, kultūrai, pilietinei visuomenei ar jų pasiekimai, kurie garsina Lietuvos vardą pasaulyje. Globalios Lietuvos apdovanojimą „Už viso gyvenimo nuopelnus“ 2024 m. URM skyrė kun. jėzuitui A. Saulaičiui.

Grįžimo į Lietuvą skatinimas

2024 m. didelis dėmesys buvo skiriamas *sugrįžtančios Lietuvos* idėjos įgyvendinimui – Lietuvos valstybės ir savivaldos institucijų telkimui į bendrą kryptingą grįžimo į Lietuvą skatinimo veiklą, grįžimo į Lietuvą skatinimo ir reintegracijos koordinacinio mechanizmo tobulinimui, informacijos apie grįžimo į Lietuvą galimybes sklaidos didinimui. Penkerius metus iš eilės į Lietuvą grįžta daugiau Lietuvos piliečių, nei iš jos išvyksta (išankstiniais Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2024 m. grįžo dukart daugiau piliečių, nei išvyko, o išvykusiųjų skaičius buvo mažiausias nuo 1990 m.).

2024 m. sausio mėn. URM įkurtas konsultacijų centras „Grįžtu LT“, vieno langelio principu teikiantis aktualią informaciją planuojantiems grįžti į Lietuvą ir jau grįžusiems LR piliečiams bei lietuvių kilmės asmenims. 2024 m. „Grįžtu LT“ bei Migracijos informacijos centras „Renkuosi Lietuvą“ (konsultavimo funkciją vykdęs sausio – vasario mėn. pereinamuoju laikotarpiu) iš viso suteikė 1 847 konsultacijas. Interneto svetainėje www.globallietuva.lt sukurta jos sudėtinė skiltis „Grįžtu LT“, apjungianti valstybės ir savivaldos institucijų informaciją grįžtantiems į Lietuvą. DA interneto svetainėse ir tinklalapyje www.griztu.lt skelbiama aktuali konkrečioje valstybėje gyvenantiems asmenims skirta informacija, susijusi su grįžimu į Lietuvą; 2024 m. tokia informacija buvo pritaikyta papildomoms 5 valstybėms (iš viso – 15 valstybių).

2024 m. projektų konkursų būdu URM parėmė 33 DA ir 4 LDO projektus, skirtus grįžimui į Lietuvą skatinti.

URM, koordinuodama valstybės institucijų, įstaigų ir savivaldybių, įgyvendinančių grįžimo skatinimo ir (re)integracijos lengvinimo priemones, tinklo veiklą, vykdė įvairias grįžimo į Lietuvą skatinimo veiklas: 1) organizavo ir dalyvavo 27 renginiuose ir susitikimuose, skirtuose grįžimui į Lietuvą skatinti; 2) įgyvendino 9 informacines kampanijas apie galimybes grįžti ar atvykti į Lietuvą ir (re)integracijos Lietuvoje sąlygas; 3) organizavo forumą „Sugrįžtanti Lietuva. Dialogas su diaspora“; 4) aptarė priemonių įgyvendinimą 3 Lietuvos diasporos politikos įgyvendinimo darbo grupės posėdžiuose; 5) dalyvavo 22 susitikimuose su diaspora ir diasporos organizacijų renginiuose, kuriuose pristatytos grįžimo į Lietuvą galimybės; 6) atnaujino grįžimo ir (re)integracijos skatinimo priemonių rekomendacijas valstybės ir savivaldos institucijoms.

URM daug dėmesio skyrė Lietuvos diasporos jaunimui. Bendradarbiaujant su kitomis Lietuvos institucijomis ir organizacijomis, buvo nuolat atnaujinama 2022 m. parengta Lietuvos diasporos jaunimui skirtų stažuotčių, praktikos, pažintinių programų Lietuvoje duomenų bazė (iš viso siūloma virš 180 galimybių 60 valstybės institucijų, įstaigų Lietuvoje). Inicijuotas vieningo informacinio turinio apie studijų galimybes Lietuvos aukštosiose mokyklose platformos sukūrimas ir esamų platformų tobulinimas, organizuotas studijų galimybių Lietuvoje pristatymas diasporos jaunimui. Taip pat URM organizavo pažintinę Lietuvos institucijų ir įstaigų programą 2 užsienyje studijuojantiems lietuviams, grįžimo ar atvykimo į Lietuvą galimybes pristatė 4 diasporos jaunimo renginiuose. Taip pat per DA projektą remta „Bring Together Lithuania“ organizuota Argentinos lietuvių jaunimo stažuotė.

URM koordinavo asmenų, turinčių teisę būti perkeltiems į Lietuvą, atvykimą. Iki 2024 m. pabaigos buvo perkelti 291 asmenys (136 iš Venesuelos, 155 iš Ukrainos), iš jų 2024 m. perkelta 12 asmenų (2 iš Venesuelos, 10 iš Ukrainos). 2024 m. birželio 19 d. LR Vyriausybė priėmė nutarimą Nr. 518, kuriuo nustatė, kad prašymai dėl perkeliamojo asmens statuso suteikimo iš humanitarinės krizės apimtos Ukrainos į Lietuvą priimami iki 2025 m. birželio 30 d.

Komunikacija

Siekdama didinti Lietuvos diasporos pasiekiamumą, URM stiprino komunikacinę veiklą. 2024 m. gegužės 2 d. pradėjo veikti nauja Lietuvos diasporai skirta interneto svetainė www.globalilietuva.lt, kurioje vienoje vietoje patogiai pateikiama informacija planuojantiems grįžimą ir grįžtantiems į Lietuvą, diasporos atstovams užsienyje, Lietuvos diasporos politikos teisinis reglamentavimas ir įgyvendinimas bei informacija apie diasporą. URM administravo socialinio tinklo *Facebook* paskyrą „Globali Lietuva“ (27 096 sekėjų; pasiekiamumas per metus - 1 114 199 vartotojų) ir uždaras šio socialinio tinklo grupes, leido ir platino URM Globalios Lietuvos departamento kas mėnesinį naujienlaiškį (442 prenumeratoriai), reguliariai el. paštu informacija dalinasi su 462 LDO, įstaigų, žiniasklaidos priemonių, meno kolektyvų ir fondų kontaktiniais asmenimis. Šiais informaciniais kanalais buvo dalijamasi informacija apie diasporos išitraukimo į valstybės gyvenimą ir grįžimo į Lietuvą galimybes, dalyvavimą 2024 m. vykusiuose rinkimuose ir referendume, lituanistinį švietimą, Lietuvoje ir užsienyje vykstančius renginius, diasporos politikos įgyvendinimą, Lietuvos diasporos pilietines iniciatyvas, paramos Ukrainai telkimą, skelbiami kvietimai teikti paraiškas projektinės veiklos finansavimui ir kita aktualia informacija.

Siekiant suteikti tikslią informaciją apie grįžimą į Lietuvą ir populiarinti URM konsultacijų centro „Grįžtu LT“ veiklą, sukurtos ir administruotos 3 „Grįžtu LT“ socialinių tinklų paskyros: *Facebook* (1 812 sekėjų), *LinkedIn* (364 sekėjai) ir *Instagram* (305 sekėjai); vykdytos tikslinės kampanijos, dalintasi naudinga informacija grįžtantiems į Lietuvą ir gyvenimo Lietuvoje privalumais.

Siekiant informuoti Lietuvos visuomenę apie Lietuvos diasporą ir jos indėlį kuriant gerovę ir saugumą Lietuvoje, URM iniciatyva LRT laidoje „Lietuvos tūkstantmečio vaikai“ buvo tęsiama nuo 2022 m. rudens pristatoma rubrika „Lietuvos diaspora“, kurioje 2024 m. laidos dalyviams URM parengtus klausimus apie žymius diasporos atstovus ir jų pasiekimus uždavė vasarą Lietuvoje vykstančios diasporos jaunimui „Pasaulio Lietuva“ dalyviai (LRT duomenimis, laidą žiūrėjo apie 125,6 tūkst. Lietuvos gyventojų). Taip pat, siekiant patraukliai pristatyti diasporos istoriją Lietuvos visuomenei, bendradarbiaujant su radijo stotimi „Žinių radijas“, organizuotas 5 teminių „Protų mankšta“ laidų ciklas (laidų tiesiogiai klausėsi 37,8 tūkst. radijo klausytojų). Prieš kiekvieną laidą buvo pristatoma konsultacijų centro „Grįžtu LT“ veikla. URM įgyvendinamo projekto „Atgal į mokyklą“ metu 7 URM Globalios Lietuvos departamento atstovai lankėsi 19-oje Lietuvos mokyklų ir pristatė valstybės įgyvendinamą diasporos politiką, skatinimo grįžti ar atvykti į Lietuvą priemones.

ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTERIJOS (ŠMSM) VEIKLA

Lituanistinis švietimas užsienyje

Lituanistinio ugdymo stiprinimas ir plėtra užsienyje yra vienas svarbiausių diasporos politikos prioritetų, siekiant ir ateityje išlaikyti stiprų Valstybės ir diasporos ryšį. Lietuvos švietimo ir mokslo institucijų registro 2024 m. gruodžio mėn. duomenimis, iš viso užsienyje veikė 261 formaliojo ir neformaliojo lituanistinio švietimo įstaiga (251 – neformaliojo ugdymo mokyklos, 10 – bendrojo ugdymo įstaigos). Jose mokėsi 12,5 tūkst. vaikų ir jaunuolių (mokinių skaičius išaugo 13 %). 2024 m. įsikūrė ar veiklą atnaujino 22 lituanistinės mokyklos, užsidarė 7 mokyklos.

Nuo 2023 m. sausio 1 d. lituanistinėms mokykloms užsienyje iš valstybės biudžeto skiriama nuolatinė finansinė parama, kurią lituanistinės mokyklos galėjo naudoti patalpų nuomai ir jų išlaikymui, mokytojų atlyginimams, ugdymui skirtų priemonių įsigijimui, banko administravimo mokesčiams padengti. 2024 m. ši parama paskirstyta 90 lituanistinių mokyklų, kuriose mokėsi 5 092 mokiniai (bazinį finansavimą gavusių mokinių skaičius, lyginant su 2023 m., padidėjo 25,1 %). Finansavimą gavo visos laiku prašymus pateikusios ir mokinius Mokinių registre užregistravusios lituanistinės mokyklos.

ŠMSM tęsė paramos lituanistiniam švietimui veiklas, skirdama finansavimą ugdymo proceso organizavimui Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykloje, Vasario 16-osios gimnazijoje ir Suvalkų lietuvių

pagrindinėje mokykloje, Suvalkų lietuvių vaikų darželio veiklai, Vyskupo A. Baranausko fondui „Lietuvių namai“ Suvalkų lietuvių pagrindinės mokyklos pastato remontui bei pristato statyboms. Baltarusijos valdžiai uždraudus Pelesos mokykloje vykdyti ugdymo procesą, skiriamos lėšos Pelesos vidurinės mokyklos administravimo veikloms vykdyti.

ŠMSM rėmė asmenis, vykdančius ar vykstančius vykdyti lituanistinį švietimą užsienyje pagal lituanistinio švietimo sutartis: formaliojo lituanistinio švietimo įstaigose lituanistinį švietimą vykdė 20 mokytojų, neformaliojo lituanistinio švietimo įstaigose – 19 mokytojų. Dėl geopolitinės situacijos 5 veiklą Baltarusijoje (2 mokytojai) ir Rusijoje (3 mokytojai) vykdę lituanistinio švietimo mokytojai nutraukė sutartis. 2024 m. vasarį LR generalinio konsulato Kaliningrade patalpose veiklą pradėjo lituanistinė mokykla.

Puoselėjant lituanistinį švietimą užsienyje, ŠMSM vykdė kitas veiklas: organizavo lietuvių kalbos mokėjimo lygio egzaminus (230 mokinių iš 31 lituanistinės mokyklos, 10 valstybių); rėmė neformaliojo lituanistinio švietimo projektus (finansuoti 97 projektai); organizavo 11 susitikimų su LDO lituanistinio švietimo klausimams aptarti; įgyvendinant ES struktūrinių fondų remiamą projektą „Tęsk: ateik, tobulėk, prisidėk!“ kartu su Nacionaline švietimo agentūra parengė ir akreditavo 3 kvalifikacijos tobulinimo programas lituanistinio švietimo vykdytojams pagal Lituanistinio švietimo integruotą programą; aprūpino metodine ir mokomąja medžiaga, tautine atributika ir kitomis mokymo priemonėmis 9 neformaliojo švietimo įstaigas užsienyje; plėtojo nuotolinį ir skaitmeninį mokymąsi, 47 lituanistines mokyklas pagal poreikį aprūpino nuotolinio mokymosi platformų licencijomis; sudarė sąlygas lituanistinėms mokykloms dalyvauti Skaitmeninės švietimo transformacijos projekto kuriamoje platformoje; projektinės veiklos būdu rėmė diasporos vaikų ir jaunimo stovyklų Lietuvoje organizavimą (6 stovyklos, 321 dalyvis); plėtojo kultūros paso diasporai paslaugas (1 239 apsilankymų Kultūros paso edukacijose), vykdė aktualios informacijos lituanistinio švietimo klausimais sklaidą, organizavo lituanistinio švietimo įstaigų mokytojų ir lituanistikos (baltistikos) centrų dėstytojų kvalifikacijos tobulinimą (50 dalyvių); skyrė lituanistinio švietimo mokytojo (dėstytojo) premiją.

Diasporos sporto veiklos skatinimas ir įtraukimas į Lietuvos gyvenimą

ŠMSM skyrė finansavimą 25 diasporos organizacijų sporto projektams ir skatino diasporos sportininkus atstovauti Lietuvai tarptautinėse aukšto meistriškumo sporto varžybose (Lietuvai atstovavo 107 diasporos atstovai).

Rengiantis 2025 m. liepos 3– 6 d. Palangoje vyksiančioms XII Pasaulio lietuvių sporto žaidynėms, 2024 m. įvyko 5 Ministro Pirmininko patvirtintos darbo grupės, svarstančios su žaidynėmis susijusius klausimus, posėdžiai.

Grižimo į Lietuvą skatinimas

ŠMSM skyrė finansavimą sugrįžusių ar atvykusių iš užsienio Lietuvos diasporos vaikų integracijai į Lietuvos švietimo sistemą. 2024 m. specialistų pagalba buvo suteikta 149 į Lietuvą grįžusiems mokiniams.

ŠMSM atstovai dalyvavo 3 renginiuose, kuriuose pristatytos studijų Lietuvoje galimybės ir teikiama parama diasporai, skatino ir rėmė diasporos jaunimo studijas Lietuvoje: per Valstybinį studijų fondą parama skirta 234 užsienio lietuviams, studijuojantiems Lietuvos aukštosiose mokyklose.

KULTŪROS MINISTERIJOS (KM), LIETUVOS KULTŪROS TARYBOS (LKT), LIETUVOS NACIONALINIO KULTŪROS CENTRO (LNKC), LIETUVOS NACIONALINĖS MARTYNO MAŽVYDO BIBLIOTEKOS (LNMMB), LIETUVOS NACIONALINIO MUZIEJAUS (LNM), ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBOS (EKGT), VALSTYBINĖS KULTŪROS PAVELDO KOMISIJOS (VKPK) VEIKLA

2024 m. įgyvendinant diasporos politiką, lietuviškos kultūros užsienyje puoselėjimui skirta daug dėmesio.

KM vykdė projektų finansavimo užsienyje konkursus per LKT pagal 2 veiklą kryptis: 1) „Globalios Lietuvos“ idėjos sklaida – iš viso finansuota 10 tradicinės ir šiuolaikinės kultūros projektų, iš jų – 4 tradicinės kultūros puoselėjimo, 6 – profesionalaus meno, šiuolaikinės kultūros pristatymo ir sklaidos

projektai, kuriuos įgyvendino LDO; 2) užsienyje esančio Lietuvai reikšmingo kultūros paveldo paieška, sklaida, priežiūra, sugražinimas – finansuoti 2 projektai.

LNKC vykdė LDO įgyvendinamų Lietuvos tradicinės kultūros puoselėjimo iniciatyvų paramos priemones: 1) paruošė Pasaulio lietuvių ir Lietuvos tautinių bendrijų dienos Dainų šventėje 2024 m. programą, koordinavo renginį, kuriame dalyvavo 458 koncerto dalyviai iš 15 šalių ir 92 paviljono miestelio dalyviai iš 29 šalių; 2) skatino diasporos mėgėjų meno kolektyvus dalyvauti ir teikė pagalbą rengiantis 2024 m. Lietuvos dainų šventei - konsultavo, rengė seminarus ir teikė metodinę medžiagą, parengė ir išplatino repertuarą. Kompensavo kelionės išlaidas dviem Pietų Amerikos liaudiškų šokių kolektyvams, padengė šventės dalyvių apgyvendinimo išlaidas. Lietuvos dainų šventėje dalyvavo 89 užsienio lietuvių mėgėjų meno kolektyvai iš 21 šalies; 3) organizavo 7 kontaktinius ir 3 nuotolinius seminarus Lietuvoje ir užsienyje (teatro, šokio, etninės kultūros ir kitomis temomis), kuriuose dalyvavo 166 diasporos atstovai; 4) organizavo 6 praktinius seminarus diasporos organizacijų kultūros atstovams ir lituanistinių švietimo įstaigų mokytojams; 5) suteikė 26 nuotolines konsultacijas Dainų šventės programos klausimais užsienio lietuvių meno kolektyvams (chorams, vokaliniais ansambliams, folkloro, liaudies šokių, teatro); 6) koordinavo mėgėjų meno kolektyvų veiklą kaimyninių šalių lietuvių bendruomenėse – mokėjo už darbą ir padengė kelionių išlaidas 16 kultūros ir meno darbuotojų, pagal rėmimo sutartis teikusiems paslaugas užsienio lietuvių organizacijose ir kultūros įstaigose.

LNMMB, siekdama įtraukti diasporos organizacijas į skatinimo skaityti lietuviškai iniciatyvas, 3 bendruomenėms užsienyje (Brazilijoje, Airijoje ir Italijoje) perdavė lituanistinių knygų rinkinius (perduotos 95 knygos). Bendradarbiaujant su LDO, surengtos 2 paskaitos Airijoje ir Italijoje, pristatančios Lietuvos kultūrą užsienyje, kuriose dalyvavo 80 asmenų. Bendradarbiaujant su LR ambasada Vokietijoje, į LNMMB parvežtas ilgamečio Vokietijos lietuvių bendruomenės veikėjo dr. V. Bartusevičiaus archyvas. Diasporos kultūros paveldo saugojimo ir tyrimų tema publikuoti 3 moksliniai straipsniai, perskaityti 4 pranešimai nacionalinės ir tarptautinės konferencijose, organizuota 1 tarptautinė konferencija ir parengta 1 dokumentinė paroda.

LNM iki spalio 27 d. veikė paroda „Pasaulio dydžio Lietuva. Mūsų migracijos istorija“, kurios tikslas - suartinti Lietuvoje ir už jos ribų gyvenančius tautiečius per šalies masinės migracijos istorijos pasakojimą. Parodą aplankė 29 356 asmenys. Iš viso prarastos 162 ekskursijos 2 192 dalyviams ir surengtos 75 edukacijos, kuriose dalyvavo 1 356 asmenys. Suorganizuota 10 parodos lydimųjų renginių. Remiant URM, paroda buvo suskaitmeninta ir 2025 m. dalis jos pasiekama virtualioje platformoje *Google ArtandCulture*, parengtas parodos virtualus turas LNM svetainėje.

EKGT parengė ir atliko 2 diasporos apklausas etninės kultūros puoselėjimo klausimais; surengė nuotolinį seminarą apie lietuvių choreografinį folklorą Hamburgo lietuvių bendruomenei; Etninės kultūros olimpiadoje dalyvavo 2 mokiniai iš Lenkijos. Bendradarbiaujant su LLTI ir LMTA, baigti tvarkyti duomenys apie užsienyje saugomus lietuvių folkloro garso įrašų ir archyvinių dokumentų fondus, kurie bus skelbiami EKGT interneto svetainėje.

VKPK tęsė duomenų apie Lietuvai reikšmingą kultūros paveldą, esantį užsienyje, rinkimą ir registravimą: duomenų bazėje U-Paveldas suvesti ir (arba) atnaujinti duomenys apie 136 objektus (daugiausia Ukrainoje ir Prancūzijoje); įgyvendinant iš dalies finansuotą Kultūros paveldo departamento prie KM projektą „Išsivijios kūrėjų keliais: Lietuvai reikšmingas paveldas Prancūzijoje“ Lietuvos visuomenei skleidė informaciją apie Lietuvai reikšmingo nekilnojamojo, kilnojamojo ir nematerialiojo kultūros paveldo užsienyje objektus; bendradarbiaujant su LR ambasada Prancūzijoje bei Prancūzijos lietuvių bendruomenės nariais, parengė naują Lietuvai reikšmingo kultūros paveldo objektų Prancūzijoje žemėlapi ir, siekiant aktualizuoti paveldo puoselėjimo temą Prancūzijos lietuvių jaunimo tarpe, skaitė 3 pranešimus Prancūzijos lietuvių jaunimo sąjungos suvažiavime.

EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJOS (EIM), VŠĮ INOVACIJŲ AGENTŪROS (IA), VŠĮ „INVESTUOK LIETUVOJE“ (IL), VŠĮ „KELIAUK LIETUVOJE“ (KL) VEIKLA

EIM ir jai pavaldžios institucijos 2024 m. didelį dėmesį skyrė diasporos įtraukimui į užsienio investicijų paiešką, turistų iš užsienio pritraukimą ir eksporto iš Lietuvos didinimą, taip pat grįžimo į Lietuvą skatinimą.

Lietuvos diasporos profesionalai Lietuvos įmonėms suteikė 35 tikslines konsultacijas tarptautiškumo ir eksporto plėtros klausimais, prisidėjo rengiant 10 verslo misijų, parodų ir mugių užsienyje,

tarpininkavo ieškant kontaktų eksporto veikloms vykdyti. Diasporos profesionalai buvo įtraukiami į Eksporto klubų (dalykinės verslininkų diskusijos, kurių tikslas – suteikti Lietuvos įmonių atstovams informaciją apie eksporto rinkas, patekimo būdus, verslo kultūros niuansus, pasidalinti turima patirtimi ir sėkmės istorijomis) veiklą, dalyvavo ir skaitė 4 pranešimus. Diasporos atstovams organizuoti 3 Lietuvos ekonomikos prioritetinių sektorių pristatymai ir 6 vizitai į tų sektorių įmones.

2024 m. EIM vykdė projektinę veiklą diasporos politikos srityje – konkurso būdu finansavo 8 Lietuvos diasporos profesionalų organizacijų projektus ekonominės diplomatijos srityje.

Diasporos jaunimas buvo skatinamas sugrįžti į Lietuvą per IL įgyvendinamą programą „Kurk Lietuvai“, pagal kurią organizuojamos užsienyje studijų ar darbo patirties įgijusių diasporos atstovų stažuotės Lietuvos valstybės institucijose. Programoje dalyvavo 18 dalyvių, įgyvendinę 22 projektus aukštos kvalifikacijos specialistų pritraukimo į Lietuvą, žaliosios ir žiedinės ekonomikos, dirbtinio intelekto reglamentavimo ir valdysenos, pramonės automatizacijos, darbo rinkos poreikių ir bedarbių įgūdžių atotrūkio mažinimo, biotechnologijų sektoriaus konkurencingumo didinimo, puslaidininkių ir optoelektronikos sektorių plėtros ir kitose srityse. Programos metų apžvalgos renginyje surengtos kūrybinės dirbtuvės „Diasporos talentų potencialas - ką gali pasiūlyti Lietuvos viešasis sektorius?“. EIM, kartu su UŽT ir GLL, įgyvendino „Draugiško diasporai darbdavio“ iniciatyvą - sukurta ženklelio koncepcija ir logotipas, pristatyti 2024 m. rudenį. Vykdyta ženklelio viešinimo kampanija, sukurti viešinimo vizualai tolimesnėms viešinimo veikloms. EIM rėmė Kazickų šeimos fondo inicijuotos programos „Bring Together Lithuania“ ir JAV lietuvių bendruomenės organizuotos „Lietuvių išėivijos studentų stažuotė programos (LISS)“ įgyvendinimą (49 diasporos jaunuoliai dalyvavo 6 savaitių trukmės stažuotėse 37-iose Lietuvos įmonėse ir organizacijose).

Informacija apie aukštos kvalifikacijos specialistų karjeros ir įsitraukimo į valstybės valdomų įmonių valdybų veiklą galimybes Lietuvoje, investicijų ir verslo galimybes, Lietuvos eksporto galimybes ir investicinę aplinką, verslo pradžių ruošiantis į Lietuvą ir jau sugrįžus teikta konsultacijų ir renginių su diaspora metu, institucijų interneto svetainėse, socialiniuose tinkluose, naujienlaiškiuose. Parengta ir išplatinta 30 pranešimų, skirtų informuoti diasporos atstovus apie Lietuvos tarptautinius pasiekimus, IA veiklą, kviesta dalyvauti konferencijose, susitikimuose, iniciatyvose. EIM organizavo nuotolinių renginių ciklą diasporai apie verslo kūrimą Lietuvoje.

KL interneto svetainėje paskelbė 9 naujus „Keliauk Lietuvoje“ turizmo produktus (teminius žemėlapius, pasiūlymus kelionėms po Lietuvą), nuolat rengė ir platino naujienlaiškius diplomatinėms atstovybėms ir diasporos organizacijoms (išplatinta 12 naujienlaiškių), diplomatinėms atstovybėms perduota 7 943 vnt. leidinių apie turizmą Lietuvoje, skirtų diasporai. EIM organizavo ir dalyvavo 3 renginiuose bei įgyvendino 1 iniciatyvą siekiant diasporai pristatyti Lietuvos turizmo potencialą.

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS (LRVK) VEIKLA

LRVK, įgyvendindama Istorinės atminties puoselėjimo programą, prisidėjo prie projektų įgyvendinimo ir finansavimo užsienyje, skirdama finansavimą projektui „Gabalėliai Lietuvos“ – internetinei lietuviško paveldo už Lietuvos ribų enciklopedijai lietuvių ir anglų kalbomis.

Siekiant stiprinti valstybės ryšį ir partnerystę su Lietuvos diaspora, į Ministrės Pirmininkės vizitų užsienyje programas pagal galimybes įtraukti susitikimai su diaspora, juose pristatyta situacija Lietuvoje, Vyriausybės prioritetai, aptartos LDO aktualios temos, Lietuvos ir diasporos pagalba Ukrainai.

KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJOS (KAM), LIETUVOS KARIUOMENĖS (LK), LIETUVOS ŠAULIŲ SĄJUNGOS (LŠS) VEIKLA

2024 m. viena iš prioritetinių KAM bendradarbiavimo su nevyriausybinėmis organizacijomis temų buvo „Lietuvos diasporos įsitraukimo į pasirengimą valstybės gynimui ir pilietiniam pasipriešinimui stiprinimas“. 2024 m. dalinis finansavimas buvo skirtas 2 projektams: „Diasporos parengimas visapusiškai gynybai“ ir „Lietuvos šaulių sąjungos išėivijoje jaunimo stovykla „Švyturys 2024“.

Siekdama informuoti diasporą apie nacionalinio saugumo ir gynybos politiką, galimybes prisidėti prie valstybės gynybos ir pilietinio pasipriešinimo, KAM nuotoliniu būdu organizavo 5 kursus ar paskaitas lietuvių bendruomenėms Norvegijoje, Rytų Pietryčių Azijos regione, Šveicarijoje. Taip pat KAM ir LK atstovai susitikime su Šveicarijos lietuviams parengė pranešimą apie hibridines grėsmes ir atsparumo joms stiprinimą.

LK parengė ir paskelbė straipsnius apie tarnybos būdus Lietuvos kariuomenėje diasporos spaudoje, tinklalapiuose bei LRT svetainėje; platino pranešimus socialiniuose tinkluose; vykdė 2 ciklų viešinio kampaniją užsienyje gyvenantiems LR piliečiams apie tarnybos LK būdus. Organizavo 16 pristatymų diasporai apie tarnybos LK galimybes, būdus ir sąlygas (renginiuose dalyvavo per 2 000 asmenų).

LŠS įsteigė 3 naujus padalinius (Danijoje, Jungtinėje Karalystėje, Suomijoje); organizavo vasaros stovyklas, kuriose dalyvavo ir diasporos vaikai; surengė 4 renginius LŠS padaliniams užsienyje (Prancūzijoje, Norvegijoje), tarp jų - visuotinės gynybos kursą diasporai; jaunieji šauliai dalyvavo BENELUX lietuvių sporto žaidynėse ir pravedė šauliškas rungtis.

SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS (SADM), SOCIALINIŲ PASLAUGŲ IR PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO PRIE SADM (SPPD), JAUNIMO REIKALŲ AGENTŪROS (JRA), UŽIMTUMO TARNYBOS PRIE SADM (UŽT) VEIKLA

SADM, SPPD koordinavo Politinių kalinių ir tremtinių bei jų šeimų narių grįžimo į Lietuvą programos įgyvendinimą: valstybės parama persikėlimo išlaidoms kompensuoti skirta 23 asmenims, 15 asmenų buvo padengtos lietuvių kalbos mokymosi išlaidos, finansinė parama teikta Vilniaus lietuvių namų gimnazijai, kurioje 2024–2025 mokslo metais mokėsi 106 politinių kalinių ir tremtinių palikuonys.

SADM teikė paramą lietuvių kilmės asmenims ir jų šeimos nariams, perkeltiems iš humanitarinės krizės ištiktų valstybių, siekiant jų integracijos Lietuvoje, koordinavo Pabėgėlių priėmimo centro vykdomą veiklą: iki 2024 m. pabaigos teikė paramą integracijai 58 perkeltiems iš Venesuelos ir 125 perkeltiems iš Ukrainos asmenims. Pabėgėlių priėmimo centras teikė pagalbą registruojant vaikus į priešmokyklinio ir mokyklinio ugdymo programas, organizavo intensyvius lietuvių kalbos mokymo ir lietuvių kultūros pažinimo kursus. Perkeliameji asmenys jau įsiliejo į darbo rinką, geba komunikuoti lietuvių kalba, jų integracija vyksta sklandžiai.

SADM skatino diasporą plačiau įsitraukti į labdaros ir paramos veiklas, dalyvauti savanorystės programose: susisteminta ir URM tinklalapyje paviėšinta informacija apie diasporos jaunimo savanorystės galimybes Lietuvos institucijose ir organizacijose.

JRA rėmė diasporos jaunimo organizacijų veiklą: skyrė finansavimą 4 diasporos jaunimo organizacijų projektams; organizavo mokymus diasporos jaunimui 4 šalyse (Austrijoje, Danijoje, Prancūzijoje, Šveicarijoje), renginį diasporos jaunimui Dainų šventės metu, kuriame dalyvavo 13 diasporos jaunimo organizacijų atstovai; organizavo 4 Jaunimo reikalų tarybos (dalyvauja 2 Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos atstovai) posėdžius; skyrė 2 stipendijas Švedijoje ir Prancūzijoje gyvenantiems jaunuoliams, atlikusiems praktiką Lietuvoje; organizavo 3 susitikimus su Užsienio lietuvių jaunimo studentų klubu.

UŽT organizavo 11 kontaktinių (Belgijoje, Danijoje, JK, Nyderlanduose, Švedijoje, Lietuvoje) ir 10 nuotolinių (įvairių sektorių ir regionų Lietuvos darbdavių pristatymas) renginių, kuriuose pristatė UŽT veiklas, darbo rinkos tendencijas, įgūdžių pritaikymą ir užimtumo galimybes grįžus (suteikta 315 individualių konsultacijų, veiklos pristatytos apie 2 300 asmenų). Grįžtančių arba ketinančių grįžti į Lietuvą asmenų konsultavimo paslaugos integruotos į skambučių centro veiklą (konsultuoja visi skambučių centro darbuotojai), taip pat kontaktinės konsultacijos teikiamos visuose UŽT Klientų aptarnavimo skyriuose. Reguliariai vykdyti susitikimai su UŽT Klientų konsultavimo skyriuose grįžtantiesiems lietuviams informaciją teikiančiais specialistais, kelta jų kvalifikacija. Iš UŽT registruotų laisvų darbo vietų duomenų sistemos „Gal į Lietuvą?“ internetinėje svetainėje buvo paskelbta informacija apie 7 200 laisvų patrauklių darbo vietų. Grįžusių į Lietuvą ir įsidarbinusių per 12 mėn. nuo registracijos UŽT dienos asmenų procentinė dalis per metus išaugo (2023 m. 56 %, 2024 m. 59 %). Pristatytas 2024 m. gegužę atliktas „Darbdavių nuomonės tyrimas dėl grįžusių lietuvių įdarbinimo“, pristatyta ir techniškai įdiegta iniciatyva „Diasporai draugiškas darbdavys“, leidžianti darbdaviams įgyti specialų ženklėlį ir deklaruoti teigiamą požiūrį į grįžtamosios migracijos skatinimą. Įgyvendintas ir pristatytas naujas skaitmeninis įrankis „Lietuvos regionų žemėlapis“, kuriame pateikiama daugiau nei 50 rodiklių apie kiekvieną Lietuvos savivaldybę, įskaitant darbo, būsto, švietimo, makroekonominius ir kitus rodiklius. Vykdyta aktyvi grįžtamosios migracijos skatinimo, karjeros galimybių Lietuvoje, grįžtantiesiems aktualių UŽT paslaugų komunikacija.

ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS (ŽŪM) VEIKLA

ŽŪM prisidėjo prie Lietuvos tradicinės kultūros pristatymo užsienyje, surengdama 2 Lietuvos tautinio paveldo ženklų pažymėtų bei sertifikuotų ir kitų tradicinių lietuviškų maisto produktų pristatymus diasporai Vokietijoje ir Ispanijoje.

LIETUVOS NACIONALINIO RADIOJO IR TELEVIZIJOS (LRT), SUSISIEKIMO MINISTERIJOS (SM) VEIKLA

Lietuvos diasporai skirta internetinė televizija LRT LITUANICA visą parą buvo transliuojama ir pasiekama per 12 šaltinių: portale LRT.lt (vidutiniškai 8,85 tūkst. žiūrovų per mėnesį), vaizdo platformoje „YouTube“ (vidutiniškai 19,1 tūkst. žiūrovų per mėnesį), per mobiliąją programėlę „LRT.lt“, 3 skaitmenines TV programėles, internetu perduodant signalą kabelinių tinklų operatoriams užsienyje. Televizijos programa LRT LITUANICA buvo retransliuojama skaitmeniniu antžeminiu būdu Lenkijos Šiaurės Rytų regione, siekiant užtikrinti programos prieinamumą ir pasiekiamumą lietuvių bendruomenei Lenkijos Suvalkų ir Seinų apskrityse (priemonė įgyvendinta bendradarbiaujant su SM, AB Lietuvos radijo ir televizijos centru ir Ryšių reguliavimo tarnyba).

LRT plėtojo pasaulio lietuviams skirtą turinio platformą lrt.lt/lituanica, apimančią ir Lietuvos diasporai skirtos televizijos LRT LITUANICA transliacijas. Platformoje plėtotos skiltys „Aktualijos“, „Istorijos“, „Norintiems sugrįžti“, „Pasaulio lietuvių balsas“ (vidutiniškai platformą aplankė 133,86 tūkst. vartotojų per mėnesį). LRT išlaikė ir plėtojo LRT ENGLISH puslapį anglų kalba, toliau veikė Europos transliuotojų internetinių mainų įskiepis „A European Perspective“, pasiūlantis daugiau su tema susijusių naujienų LRT ENGLISH puslapyje ir taip prisidedantis prie puslapio skaitomumo augimo.

LRT rengė ir transliavo mažiausiai 6 diasporai aktualias televizijos programas apie Lietuvą, kurių tikslas – stiprinti atsparumą dezinformacijai ir puoselėti istorinę atmintį; taip pat mažiausiai 2 programas Lietuvos visuomenei apie diasporą. LRT sudarė galimybes šias programas matyti per televiziją LRT LITUANICA ir LRT mediatekoje.

LIETUVOS MOKSLO TARYBOS (LMT) VEIKLA

LMT skatino diasporos mokslininkų įtraukimą į mokslines veiklas Lietuvoje: 16 diasporos tyrėjų vykdė LMT administruojamų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros projektus; 24 diasporos mokslininkai buvo pakviesti ir įsitraukė į 7 ekspertų komisijų, vertinusių LMT administruojamų projektų paraiškas bei ataskaitas, veiklą ir dalyvavo šių projektų ekspertiniame vertinime.

LMT mokslinei praktikai Lietuvoje paramą skyrė 4 diasporos studentams, studijuojantiems Austrijoje, JAV, Nyderlanduose, Prancūzijoje.

MEDIJŲ RĖMIMO FONDO (MRF) VEIKLA

MRF finansavo 12 Lietuvos diasporos viešosios informacijos rengėjų ir (ar) skleidėjų (žiniasklaidos) projektų, įgyvendintų 7 valstybėse. Įgyvendinti 6 projektai periodinėje spaudoje, 4 projektai internetinėje žiniasklaidoje, po 1 projektą radijo ir televizijos programose.

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ARCHYVARO TARNYBOS (LVAT), VALSTYBĖS ARCHYVŲ VEIKLA

LVAT tęsė diasporos organizacijų archyvų identifikavimo darbus ir parengė 30 fondų aprašų, kuriuos įtraukė į interneto svetainę *diaspora.archyvai.lt*. Pateikta informacija apie Lietuvos generalinių konsulatų JAV ir Lietuvos pasiuntinybių dokumentus, į valstybės archyvus perduotus saugoti asmenų dokumentus.

Kauno regioninis valstybės archyvas įvykdė ekspediciją į Karagandą (Kazachstano Respublika), kurios metu buvo atliekama su Lietuva susijusių dokumentų paieška. Lietuvos centrinio valstybės archyvo atstovai vyko į Los Andželą, JAV, kur pargabenimui į Lietuvą parengė JAV lietuvių kino operatoriaus Vytauto Petruolio kolekcijos dokumentus. Šios ekspedicijos metu kartu buvo įgyvendintas LKT iš dalies finansuotas projektas „JAV lietuvių kino operatoriaus Vytauto Petruolio kolekcijos

susigražinimas į Lietuvą“. Ekspedicines veiklas papildė Lietuvos literatūros ir meno archyvas, kuris įvykdė LKT lėšomis iš dalies finansuotą projektą „Pietų Afrikos Respublikos lietuvių ir žydų kilmės asmenų iš Lietuvos archyvų paieška, priežiūra, sklaida, tyrimai ir sugražinimas“.

Apie diasporos archyvinius dokumentus iš viso parengta 15 sklaidos priemonių. LLMA informaciją apie identifikuotus dokumentus pristatė laidose „Labas rytas, Lietuva“, „Daiktų istorijos“, apie vykdomus projektus buvo skelbiama ir archyvo interneto svetainėje bei socialinių tinklų paskyrose.

Po LCVA darbuotojų ekspedicijos į JAV, į LCVA buvo pargabenti JAV lietuvių kino operatoriaus V. Petruolio dokumentai (videoįrašai ir kino filmai). Dar 40 sąlyginių vienetų archyvui perdavė pavieniai asmenys iš Australijos, Brazilijos ir Kanados.

LCVA parengė 3 skaitmenines priemones – virtualias parodas apie diplomatus Lozoraičius, kurios interaktyviai prieinamos Virtualių parodų portale.

LIETUVOS BANKO (LB) VEIKLA

LB skatino diasporos mokslininkų įsitraukimą į mokslines veiklas Lietuvoje, diasporos jaunimo dalyvavimą akademinėje veikloje, studijas Lietuvoje: 1) LB kvietimu diasporos mokslininkai dalyvavo ir pranešimus skaitė 2 renginiuose; 2) skatino diasporos atstovus kandidatuoti į LB vizituojančių tyrėjų programą – dalyvavo JK gyvenantis diasporos atstovas; 3) kvietė diasporos atstovus dalyvauti LB Tyrimų centro organizuotame „CEFER Challenge“ konkurse, skirtame įvairių akademinų disciplinų bakalauro ir magistrantūros studentams; 4) skatino diasporos jaunimo studijas LB inicijuotoje ir kartu su Vilniaus universitetu įgyvendinamoje anglų kalba dėstomoje šiuolaikinėje ekonomikos studijų programoje – Lietuvoje studijuoti Kiekybinės ekonomikos programą pasirinko 1 diasporos atstovas.

VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS (VRK) VEIKLA

Siekdama įvertinti galimybes užsienyje gyvenantiems LR piliečiams saugiai balsuoti internetu, VRK pristatė užsakytos internetinio balsavimo galimybių studijos išvadas. Galimybių studiją atlikusi ekspertų grupė konstatavo, kad Lietuvoje internetinį balsavimą įgyvendinti galimybė yra, tačiau, kol nebus sumažinta socialinių, geopolitinių ir technologinių rizikų tikimybė, rekomenduojama balsavimo internetu realizavimą atidėti.

2024 m. VRK ir URM organizavo balsavimą užsienyje: 1) gegužės 12 d. vykusiam privalomajame referendume dėl LR Konstitucijos 12 straipsnio pakeitimo (balsavo 54 078 rinkėjai); 2) gegužės 12 d. Respublikos Prezidento rinkimų I ture (balsavo 53 792 rinkėjai; pakartotiniame balsavime - 35 225 rinkėjai); 3) birželio 9 d. Europos Parlamento rinkimuose (balsavo 27 483 rinkėjai); 4) spalio 13 d. LR Seimo rinkimuose (I ture balsavo 32 776 rinkėjai, II ture - 24 242 rinkėjai). Daugiausia rinkėjų, balsuojančių užsienyje, turinčiose valstybėse Respublikos Prezidento ir referendumo balsavimo metu buvo įsteigti 9 papildomi balsavimo punktai: 5 JK, po vieną JAV (Lemonte), Kanadoje, Portugalijoje ir Ispanijoje (Tenerifėje). Seimo rinkimų metu buvo įsteigti 4 papildomi balsavimo punktai: 2 JK, po vieną JAV (Lemonte) ir Ispanijoje (Tenerifėje).

2024 m. gegužės 12 d. suorganizuotas ir įvykdytas privalomasis referendumas dėl LR Konstitucijos 12 straipsnio pakeitimo (dėl pilietybės išsaugojimo) laikomas įvykusi, tačiau referendumo nuostata nepriimta. Balsuoti užsienyje užsiregistravo daugiau rinkėjų nei 2019 m. – 65 665 rinkėjai (2019 m. – 60 640), sudarantys 16,54 % iš visų užsienyje gyvenančių rinkimų teisę turinčių LR piliečių, rinkimuose dalyvavo 54 078 rinkėjai (13,66 %).

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS (SAM) VEIKLA

Organizuota diskusija su lietuviu mediku, dirbančiu JK, sveikatos sistemos žmoniškųjų išteklių politikos klausimais; įgyvendinant veiklą buvo atsižvelgta į diskusijos metu pateiktus pasiūlymus. LR ambasados Danijoje iniciatyva organizuotas sveikatos apsaugos ministro susitikimas su Danijoje dirbančiais tautiečiais medikais, kurio metu aptarti darbo šioje šalyje iššūkiai ir privalumai, diskutuota apie šių medicinos specialistų grįžimo į Lietuvą sąlygas ir galimybes, išsakyti jų lūkesčiai ir nuogastavimai, taip pat apie tai, kaip šie specialistai galėtų prisidėti prie sveikatos priežiūros sistemos tobulinimo Lietuvoje (studentų mainų ir kt. priemonės).

VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS (VRM), MIGRACIJOS DEPARTAMENTO PRIE VRM (MD) VEIKLA

VRM užtikrino galimybę LR piliečiams, gyvenantiems užsienyje, konkursuose į valstybės tarnybą dalyvauti nuotoliniu būdu, teikė informaciją apie galimybes dirbti valstybės tarnyboje (VRM, Viešojo valdymo agentūros, „Globalios Lietuvos“ interneto svetainėse, socialiniame tinkle „LinkedIn“, platino Lietuvos aukštųjų mokyklų karjeros mugėse).

VRM organizavo LDO priemonių, skirtų prekybos žmonėmis prevencijai kitose valstybėse, projektų konkursą, kurio tikslas – informuoti diasporą apie prekybos žmonėmis pavojus ir skatinti kreiptis pagalbos nukentėjus (parama skirta Airijos lietuvių bendruomenės projektui).

MD savo interneto svetainėje skelbė informaciją apie teisės aktų pakeitimus, susijusius su LR pilietybės atkūrimo, išsaugojimo galimybėmis, daugybinės pilietybės turėjimo išimtimis.

TEISINGUMO MINISTERIJOS (TM), VĮ REGISTRŲ CENTRO (RC) VEIKLA

URM iniciatyva RC savitarnoje Gyventojų registro skiltyje (paslauga „Keičiu gyvenamąją vietą“) sukūrė aktyvią nuorodą į URM interneto svetainės Globalios Lietuvos skiltį. Asmenys, deklaruoję išvykimą iš Lietuvos, gauna informacinį pranešimą su nuoroda į URM Globalios Lietuvos departamento naujienlaiškio prenumeratos puslapį „Atrask Lietuvą pasaulyje“.

Siekiant stiprinti pilietiškumą, kurti tvirtesnę ir atsparesnę visuomenę ir paminėti Konstitucijos dieną, TM kvietė diasporos atstovus dalyvauti LR Konstitucijos egzamine. Renginyje dalyvavo 162 diasporos atstovai, paskelbta geriausiai Konstituciją išmanančio pasaulio lietuviu nominacija.

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ VEIKLA

2024 m. Veiksmų planą įgyvendino 41 (iš jų 23 – naujai įsitraukusios) Lietuvos savivaldybės: Akmenės r., Alytaus m., Anykščių r., Biržų r., Druskininkų, Ignalinos r., Joniškio r., Jurbarko r., Kaišiadorių r., Kalvarijos, Kauno m., Kauno r., Kazlų Rūdos, Kėdainių r., Klaipėdos m., Kupiškio r., Lazdijų r., Marijampolės, Molėtų r., Neringos, Palangos m., Panevėžio m., Prienų r., Raseinių r., Rietavo, Rokiškio r., Skuodo r., Šakių r., Šiaulių m., Šiaulių r., Šilutės r., Širvintų r., Tauragės r., Trakų r., Ukmergės r., Utenos r., Varėnos r., Vilkaviškio r., Vilniaus m., Vilniaus r. ir Visagino.

Lietuvos savivaldybės, siekdamos padėti užsienio lietuviams puoselėti tautinę tapatybę, įgyvendino šias lituanistinio švietimo, lietuviškos tradicinės kultūros, istorinės atminties puoselėjimo bei sporto skatinimo veiklas: 1) 3 savivaldybės (Akmenės r., Kauno m., Šiaulių m.) organizavo nuotolinį ugdymą diasporai pagal bendrojo ugdymo programas. Kauno m. ir Šiaulių m. savivaldybės nuotolinį ugdymą organizavo ir pagal lituanistinio švietimo paketą (lietuvių kalba, Lietuvos istorija, Lietuvos geografija); 2) 16 savivaldybių (Joniškio r., Jurbarko r., Kalvarijos, Kauno m., Kazlų Rūdos, Lazdijų r., Rokiškio r., Skuodo r., Šakių r., Šiaulių m., Ukmergės r., Utenos r., Varėnos r., Vilkaviškio r., Vilniaus m., Visagino) organizavo vasaros stovyklas, kuriose dalyvavo diasporos ar grįžę iš užsienio vaikai, Vilniaus m. savivaldybė surengė vaikų vasaros dienos stovyklą, pristatančią lietuvių tradicinę kultūrą, Vilniaus etninės kultūros centre; 3) 5 savivaldybės (Joniškio r., Kalvarijos, Kazlų Rūdos, Lazdijų r. ir Vilniaus m.) organizavo neformaliojo švietimo veiklas – vaikai dalyvavo meno, sporto veiklose, jaunųjų šaulių ugdymo programoje, lankė lietuvių kalbos mokyklėlę; 4) Vilniaus m. lopšeliai-darželiai „Ozas“ ir „Pelėda“ organizavo tarptautinį projektą „Vilkas Žemynėlis ieško draugų“, kuriame dalyvavo lituanistinės mokyklos iš Danijos, Jungtinės Karalystės, JAV, Vilniaus lopšelis-darželis „Boružėlė“, bendradarbiaudamas su Vilniaus Karoliniškių muzikos mokykla ir Frankfurto prie Maino lituanistine mokykla „Ažuoliukas“, dalyvavo tarptautiniame vaikų ir jaunimo projekte „Tautosakos labirintai“ ir kūrybinėse dirbtuvėse „Tautosakos lobius saugome mes“, Vilniaus lopšelis-darželis „Rūta“ organizavo tarptautinį renginį „Laiškas Žemei“, kuriame nuotoliniu būdu muzikinį kūrinių grojo Kartachenos konservatorijos (Ispanija) mokiniai iš Lietuvos. 5) Kazlų Rūdos kultūros centro organizuotame Tarptautiniame liaudiškos muzikos (kapelių) festivalyje „Prie Višakio žalių krantų“ dalyvavo lietuvių kapela „Pogranice“ iš Lenkijos; 6) Kupiškio r. savivaldybė bendradarbiaudama su diaspora įgyvendino 3 Lietuvos kultūros pristatymo užsienyje iniciatyvas: meno parodas Norvegijoje, parodą-spektaklį „Vėros gyvenimo filmas“, Čikagoje, JAV.

Lietuvos savivaldybės skatino diasporą įsitraukti į Lietuvos gyvenimą ir gerovės joje kūrimą, vykdydamos šias veiklas: 1) 2 savivaldybės (Kaišiadorių r., Prienų r.) atliko diasporos apklausas; 2) 17 savivaldybių (Alytaus m., Anykščių r., Ignalinos r., Joniškio r., Jurbarko r., Kalvarijos, Kazlų Rūdos, Kupiškio r., Prienų r., Skuodo r., Šiaulių r., Šilutės r., Tauragės r., Ukmergės r., Utenos r., Varėnos r., Visagino r.) kvietė garbės ambasadorius, kitus diasporos atstovus, meno kolektyvus ir atlikėjus į mieste ar rajone organizuojamas šventes, kitus vykstančius renginius (parodas, ekskursijas); 3) Klaipėdos m. savivaldybė skyrė literatūros stipendiją LR piliečiui, gyvenančiam Vokietijoje ir iš vokiečių kalbos verčiančiam XIX a. vokiečių rašytojo Ernst'o Wichert'o apsakymų rinkinį „Lietuviškosios istorijos“; 4) 3 savivaldybės (Kazlų Rūdos, Kėdainių r., Klaipėdos m.) socialiniuose tinkluose reguliariai informavo diasporą apie investavimo galimybes savivaldybėse; 5) 27 savivaldybės (Akmenės r., Alytaus m., Anykščių r., Biržų r., Druskininkų, Joniškio r., Kalvarijos, Kėdainių r., Kupiškio r., Lazdijų r., Marijampolės, Molėtų r., Neringos, Prienų r., Raseinių r., Rietavo, Rokiškio r., Skuodo r., Šilutės r., Širvintų r., Tauragės r., Trakų r., Ukmergės r., Utenos r., Varėnos r., Vilniaus r., Visagino) dalinosi diasporai aktualia informacija ir ją nuolat atnaujino interneto svetainėse, 17 savivaldybių su užsienyje gyvenančiais kraštiečiais bendravo ir informaciją skelbė socialiniuose tinkluose; 6) 18 savivaldybių (Akmenės r., Alytaus m., Anykščių r., Biržų r., Ignalinos r., Joniškio r., Kalvarijos, Kupiškio r., Marijampolės, Raseinių r., Rietavo, Skuodo r., Šilutės r., Tauragės r., Ukmergės r., Utenos r., Varėnos r., Visagino) kvietė kraštiečius, gyvenančius užsienyje, tapti savivaldybės garbės ambasadoriais ir įsitraukti į rajono ar miesto ryšių su partneriais užsienyje stiprinimą. Šiose savivaldybėse garbės ambasadoriais yra paskirti 73 diasporos atstovai iš Airijos, Belgijos, Danijos, Ispanijos, JAV, Jungtinės Karalystės, Prancūzijos ir kitų šalių; 7) 6 savivaldybės (Joniškio r., Kalvarijos, Klaipėdos m., Panevėžio m., Šiaulių m., Tauragės r.) įgyvendino veiklas, kuriomis siekė didinti projekto „Globalūs regionai“ žinomumą ir stiprinti ryšius su užsienyje gyvenančiais kraštiečiais: buvo parengtos radijo laidos, tinklalaidės, interviu su krašto garbės ambasadoriais, organizuoti kiti renginiai; 8) Šiaulių m. savivaldybė mokėjo metinę stipendiją Jungtinėje Karalystėje gyvenančiai diasporos sportininkei, debiutavusiai 2024 m. Paryžiaus olimpinėse žaidynėse; 9) 3 savivaldybės (Marijampolės, Prienų r., Vilkaviškio r.) organizavo ir finansavo diasporos atstovų ekskursijas parengtu turistiniu maršrutu, skirtu supažindinti su savivaldybės infrastruktūra, darbo ir paslaugų galimybėmis; 10) 4 savivaldybės (Joniškio r., Kaišiadorių r., Kalvarijos, Raseinių r.) organizavo forumus ir diskusijas su diaspora ekonominio įsitraukimo skatinimo, integracijos ir kitomis aktualiomis temomis. Vilkaviškio r. savivaldybė parėmė JAV gyvenančio LR piliečio iniciatyvą – projekto idėjos pasiūlymą „Lauko teniso kortas Kybartuose“.

Lietuvos savivaldybės įgyvendino šias grįžimo į Lietuvą skatinimo ir palankių (re)integracijos sąlygų sudarymo veiklas: 1) Prienų r. savivaldybė pritaikė pirmenybės teisę iš užsienio grįžusių šeimų vaikams, priimant juos į ikimokyklinio ugdymo įstaigas, taip pat sudarė galimybę iš užsienio grįžusių atostogauti šeimų vaikams vasaros laikotarpiu lankyti ikimokyklinio ugdymo įstaigą; 2) 5 savivaldybės (Alytaus m., Jurbarko r., Lazdijų r., Šakių r., Utenos r.) organizavo veiklas, skirtas iš užsienio grįžusių kraštiečių (mokinių) lietuvių kalbos įgūdžiams stiprinti, Šiaulių m. savivaldybė užtikrino iš užsienio grįžusių moksleivių išlaikymą Šiaulių sporto gimnazijoje; 3) Joniškio r. savivaldybė, bendradarbiaudama su Trečiojo amžiaus universitetu, organizavo susitikimus grįžusiems asmenims neformalioje grupėje, siekiant jiems padėti lengviau integruotis Lietuvoje; 4) Ukmergės r. savivaldybė taikė GPM lengvatą iš užsienio grįžusiems diasporos atstovams; 5) Joniškio r. savivaldybės įgyvendinamoje Jaunimo vasaros užimtumo ir integracijos į darbo rinką programoje, kurios tikslas – sudaryti palankias sąlygas kokybiškam jaunimo užimtumui vasaros atostogų metu, dalyvavo diasporos jaunimo atstovai; 6) Vilniaus r. savivaldybėje grįžusiems asmenims pritaikyta 30 proc. verslo liudijimo įsigijimo įkainio lengvata; 7) 2 savivaldybės (Marijampolės, Ukmergės r.) organizavo informacines kampanijas, skatinančias diasporos atstovus grįžti į savivaldybę. 4 savivaldybės (Klaipėdos m., Prienų r., Ukmergės r., Utenos r.) numatė skirti finansinę paskatą ar paramą būstui nuomotis ir (ar) įsigyti iš užsienio į savivaldybę grįžusiems asmenims, teikti pagalbą sprendžiant su persikėlimu susijusius klausimus, tačiau diasporos atstovai dėl šios galimybės nesikreipė.

ASIGNAVIMAI

Veiksmų planas įgyvendinamas iš asignavimų valdytojams skirtų bendrųjų LR valstybės biudžeto asignavimų, savivaldybių biudžetų ir kitų teisėtai gautų lėšų. 2024 m. strateginių gairių „Globali Lietuva“

įgyvendinimui iš viso panaudota 11 547,5 tūkst. eurų, kuriuos skyrė 19 valstybės institucijų ir 26 savivaldybės: iš jų 10 866,9 tūkst. eurų valstybės biudžeto, 680,6 tūkst. eurų savivaldybių biudžetų, įskaitant gautas iš valstybės biudžeto. Lyginant su 2023 m., 2024 m. diasporos politikai įgyvendinti skirtas finansavimas išaugo 18 % (žr. 1 lentelę, 1 ir 2 grafikus).

1 lentelė. 2019–2024 metais diasporos politikai įgyvendinti panaudoti asignavimai (tūkst. eurų)

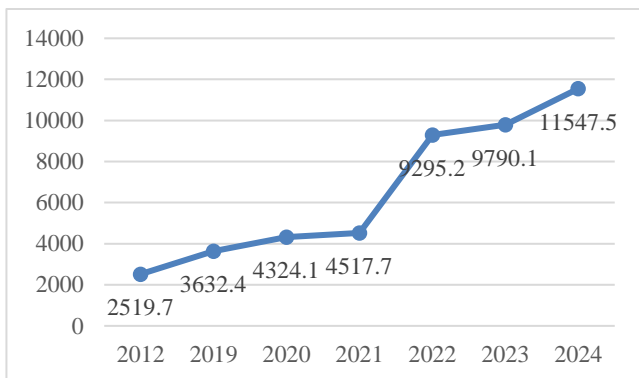
Įgyvendinanti institucija	2012	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	1482,9	1939	2988,4	3009	5191,1	5165,2	6186,5
VšĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija	521,3	1241,2	883,3	782,5	1006	1020,7	926,6
Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (kartu su Socialinių paslaugų ir priežiūros departamentu prie SADM, Jaunimo reikalų agentūra, Užimtumo tarnyba prie SADM)	53,3	45,6	23,4	43,3	570,9	947,9	351,8
Ekonomikos ir inovacijų ministerija (kartu su VšĮ „Investuok Lietuvoje“, VšĮ „Keliauk Lietuvoje“)	8,6	4			830,2	815,1	940,9
Užsienio reikalų ministerija	434,8	286,8	193,1	235,1	540,5*	814,8*	474*
Kultūros ministerija (kartu su Lietuvos nacionaliniu kultūros centru, Lietuvos kultūros taryba)	16,9	109,8	206,8	377,8	303,3	329,7	484,1
Vidaus reikalų ministerija (Migracijos informacijos centras)					348		1,8
Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija					40	100	4,7
VšĮ Medijų rėmimo fondas					79	70,5	125
Susisiekimo ministerija			26,3	64	64	64	64
Krašto apsaugos ministerija (kartu su Lietuvos šaulių sąjunga, Lietuvos kariuomene)					4,9	54,2	94,8
Žemės ūkio ministerija					18,7	29,2	24,8
Lietuvos nacionalinis muziejus						29,2	10
Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka						18	52,3
Valstybinė kultūros paveldo komisija						13,5	12,4
Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyba	1,9	6	0,3	6	11,5	6	10
Lietuvos bankas					5	5	
Tautinių mažumų departamentas prie LRV			2,5				
Vyriausioji rinkimų komisija							1083
Lietuvos mokslo taryba							19,6
VĮ Registrų centras							0,6
Savivaldybės**					282,1	307,1	680,6
Iš viso:	2 519,7	3 632,4	4 324,1	4 517,7	9 295,2	9 790,1	11 547,5

* URM lėšų panaudojimo pokytis paaiškinamas prie URM veiklos aprašomosios dalies

** 26 savivaldybių, kurios įtrauktos pridedamoje lentelėje, lėšos

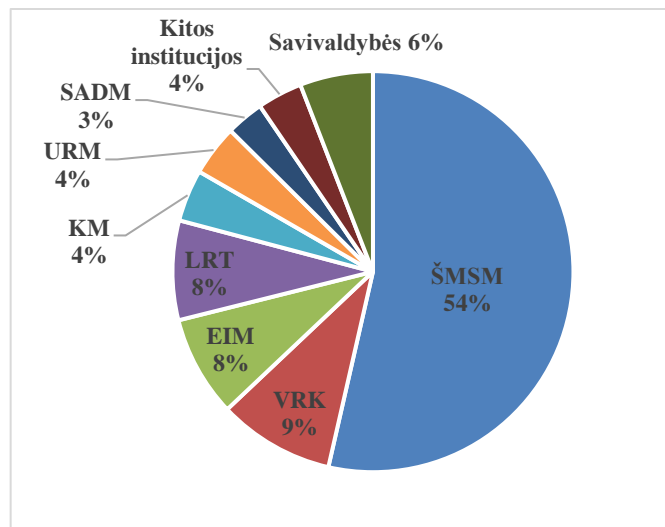
1 grafikas.

2012–2024 m. diasporos politikai įgyvendinti panaudoti asignavimai (tūkst. eurų)

2 grafikas.

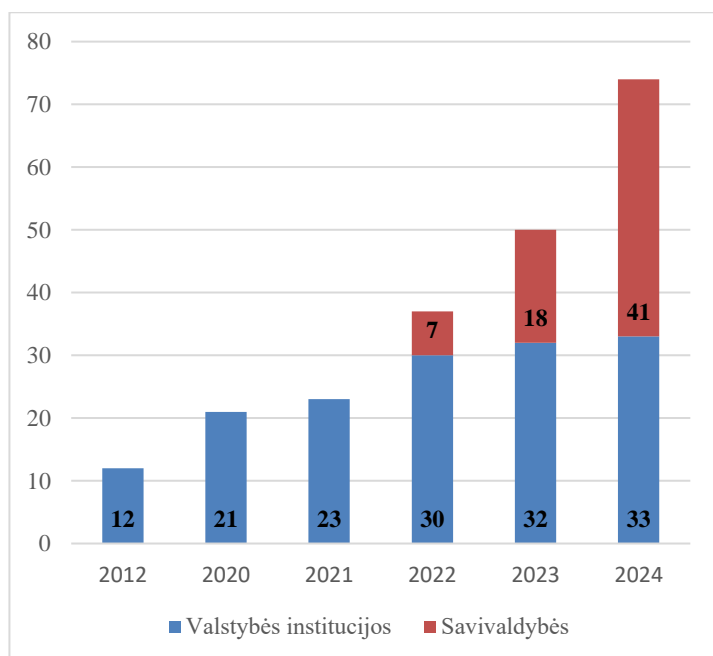
2024 m. Veiksmų planui įgyvendinti panaudoti asignavimai pagal institucijas (proc.)

Informacija apie Veiksmų plano įgyvendinimo 2024 m. asignavimų panaudojimą ir rezultatus parengta pagal institucijų raštu pateiktus duomenis. Detalus institucijų 2024 m. panaudotų asignavimų, įgyvendintų rodiklių ir vykdytos veiklos aprašymas pateikiamas pridedamame priede.

3 grafikas.

2012–2024 m. diasporos politiką įgyvendinančių institucijų skaičius

PRIDEDAMA. Lietuvos diasporos politikos strateginių gairių „Globali Lietuva“ 2022–2030 m. veiksmų plano įgyvendinimo 2024 m. ataskaitos priedas, 39 lapai.